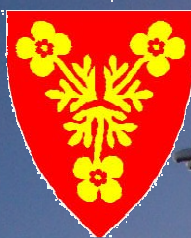

Lyngen

Storfjord

Gáivuotna/
Káifjord

Skjervøy

Nordreisa

Kvænangen

Kortversjon:

Kommunedelplan for energi og klima i Nord-Troms

2010-2014

Foto: Nina Figenschau.

Forord

Kommunene i Nord-Troms gikk vinteren 2008 sammen om å utarbeide en Energi- og klimaplan for hele regionen. Samarbeid på tvers av kommunegrensene i Nord-Troms har etter hvert blitt naturlig.

Energi og klima har vært temaer som ikke har vært systematisert i en plan i noen av kommunene. Denne planen skal føre kommunene inn i en bevisst bærekraftig fremtid, med energi og klima som fokus i det daglige arbeidet. Enova SF har gitt økonomisk tilskudd til utarbeidelsen av denne planen. Rådmannsutvalget har vært styringsgruppe for planen.

Energi- og klimaplanen gjelder for kommunene Kvæangen, Nordreisa, Skjervøy, Kåfjord, Lyngen og Storfjord. Prosjektgruppa har bestått av representanter fra disse kommunene og nære samarbeidspartnere, og kompetansegivere i dette arbeidet har vært Alta Kraftlag, Nord Troms Kraftlag, Troms Kraft og Avfallsservice AS. Prosjektledelsen har vært satt til prosjektet *Planforum for Nord-Troms* ved Halti Næringshage AS. Lokale arbeidsgrupper og referansegruppa var kompetansebasert som arbeidet har vært avhengig av. Alle disse har bidratt til et løft av kompetansen omkring klima og energi i kommunene i Nord-Troms. Vi vil gjerne takke dem for velvillig deltakelse, interesse og kunnskaper.

Det har vært flere prosesser i forbindelse med utarbeidelsen av denne planen. I tillegg til lokale arbeidsgrupper har vi avholdt seminaret *I Nord-Troms er vi helt GRØNN*, der referansegruppe (miljøvernorganisasjoner, næringsliv, barn og ungdom, innbyggere, ordførere og politikere), styringsgruppe og prosjektgruppe har bidratt med sine ideer til handlingsplan og tiltak for regionen. Under seminaret hadde vi en oppsummering av status for Nord-Troms og inspirerende foredrag fra Eid kommune og deres satsing på fornybar energi. Den ferdige Energi- og klimaplanen for Nord-Troms ble også lagt frem ved et seminar der temaet var *EPC / Energisparekontrakter som verktøy i det kommunale ENØK arbeidet*. Her var igjen referansegruppe, prosjektgruppe, styringsgruppe og andre interesserte invitert.

Etter høring og politisk behandling foreslås planen innarbeidet i kommunenes handlingsplaner. Planen må revideres innen 2014 for å konkretisere tiltak som skal gjennomføres etter 2014.

Det anbefales at Nord-Troms Regionråd ved ordførerne i Nord-Troms tar et koordineringsansvar og danner arbeidsgruppe når det gjelder gjennomføring og resultatrapportering.

For styringsgruppen

For prosjektgruppe og referansegruppe

Liv-Wigdis Smith

Beate Brostrøm

Leder, Rådmannskollegiet Nord-Troms

Prosjektleder, Halti Næringshage AS

Sammendrag og anbefalinger

Global oppvarming som følge av menneskeskapt klimagassutslipp er den største miljøutfordringen verdenssamfunnet står overfor. FNs klimapanelts fjerde hovedrapport fra 2007 anslår at en begrensning av temperaturøkningen til 2,0–2,4 °C vil kreve at de globale klimagassutslippene i 2050 ligger 50–80 % under nivået i år 2000. Dette vil kreve raske og store utslippsreduksjoner utover Kyoto-protokollens forpliktelser, også i Norge. Anbefalinger for å ha en bærekraftig utvikling når det gjelder klimagassutslipp er et gjennomsnitt i verden på 2 tonn per person i 2050.

Den norske regjeringen har gjennom klimameldingen (St.meld. nr. 34) og Klimaforliket skissert ambisiøse målsettinger for Norges klimapolitikk. Blant annet skal Norge bli karbonnøytrale innen 2030. Og innen 2020 skal klimagassutslippene reduseres med 30 %. 2/3 av utslippsreduksjonene skal tas hjemme i Norge. Det betyr at vi blant annet må foreta utslippsreduksjon der folk bor, dvs. i alle kommuner i Norge.

Denne klimaplanen tar utgangspunkt i at Nord-Troms med sine vel 16 000 innbyggere utgjør et felles bolig- og arbeidsmarked. Nord-Tromskommunene kan på mange måter beskrives i generelle vendinger fordi man har forholdsvis lik geografisk og demografisk sammensetting. Kommunene samarbeider allerede om avfallshåndtering og har de samme muligheter for energiutnyttelse. Ferdselsåren går gjennom de fleste kommuner og kystområder er felles for alle.

Energi- og klimaplanen omfatter områder der det er naturlig å samarbeide, som holdnings- skapende arbeid for klimagassutslipp og energieffektivisering i tillegg til kartlegging, analyser av kommunens muligheter for utvidet bruk av fornybare energikilder og bedre energiutnyttelse.

Planen har en tidshorison frem til 2020, mens tidshorisonen når det gjelder konkrete tiltak er 2015. Planen må revideres igjen innen 2015 for å konkretisere tiltak som skal gjennomføres etter 2015.

En energi- og klimaplan for kommunene skal belyse forhold knyttet til områder som har relevans for energi- og klimagassutslipp (Enova, 2008). Det vil si:

- Energibruk i ulike sektorer
- Utslipp av klimagasser i ulike sektorer
- Tilgang til lokale/fornybare energiresurser
- Vurdering av framtidige energi- og klimaløsninger
- Avfallsmengde og gjenvinning
- Tiltak og handlingsplan

Planen blir et viktig redskap som gir kommunen

- langsiktige og bærekraftige strategier
- tiltak innenfor energieffektivisering og energiforsyning
- underlag for beslutninger som involverer energibruk og klimaspørsmål
- underlag for beslutninger som involverer avfallshåndtering og gjenvinning
- kompetanseheving innen forebygging av og beredskap overfor klimaendringer

Kilde: Enova 2008, CICERO 2005

Som både politisk aktør, myndighetsutøver, tjenesteyter og eiendomsbesitter har kommunen flere roller i klimaarbeidet. At den lokale satsingen balanseres mot det lokale handlingsrom, er en forutsetning for realiserbare ambisjoner. Kommunens rolle kan deles inn i tre:

- Eier og driftsorganisasjon
- Myndighet
- Motivator

I Nord-Troms er det seks kommuner. Disse har til sammen et utslipp på 101 845 tonn i 2007. Det vil si 6,2 tonn per innbygger. Samlet energiforbruk er 349,73 GWh i 2005. Det utgjør 2250 kWh per innbygger. Forbruk i kommunale bygg er 25,9 GWh.

Generell oversikt per innbygger

Kommune	Tonn per innbygger 2007	KWh per innbygger 2005
Kvæningen	9,9	1855,2
Storfjord	8,6	1933,82
Kåfjord	7,3	1739,51
Nordreisa	7,0	2004,64
Lyngen	5,0	2480,85
Skjervøy	2,2	2165,93
Nord-Troms	6,2	2064,38
Troms	4,6	3213,04
Norge	11,6	2517,37

Visjon

”Nord-Troms benytter bare fornybar energi og utslippet av klimagasser ligger på et bærekraftig nivå”

Hovedmål

- Stabilisere de totale klimagassutslippene innen 2014.
- Redusere de totale klimagassutslippene med 20 % sett i forhold til 1991-nivå innen 2020.
- Jobbe for økt bruk av fornybar energi i regionen.

Hovedmålet for 2020 samsvarer med regjeringens mål om å redusere klimagassutslippene med 30 % innen 2020 (ref. 1990) når 2/3 skal tas innenlands.

Klimagassutslipp

Delmål klimagassutslipp

- Stabilisere klimagassutslipp fra veitrafikk innen 2014. Redusere dette med 5 % innen 2020 sett i forhold til 1991-nivå.
- Påvirke og gjøre gode tiltak for reduksjoner av utslipp fra et levende landbruk. Reduksjoner på 5 % i 2020 sett i forhold til 1991-nivå.
- Gjenvinningsgrad skal øke med 30 % innen 2014, iht. Avfallsservice AS' målsettinger.
- Kommunene bør ha et forbruk og omsetning av økologisk og lokal mat på 15 % innen 2020.

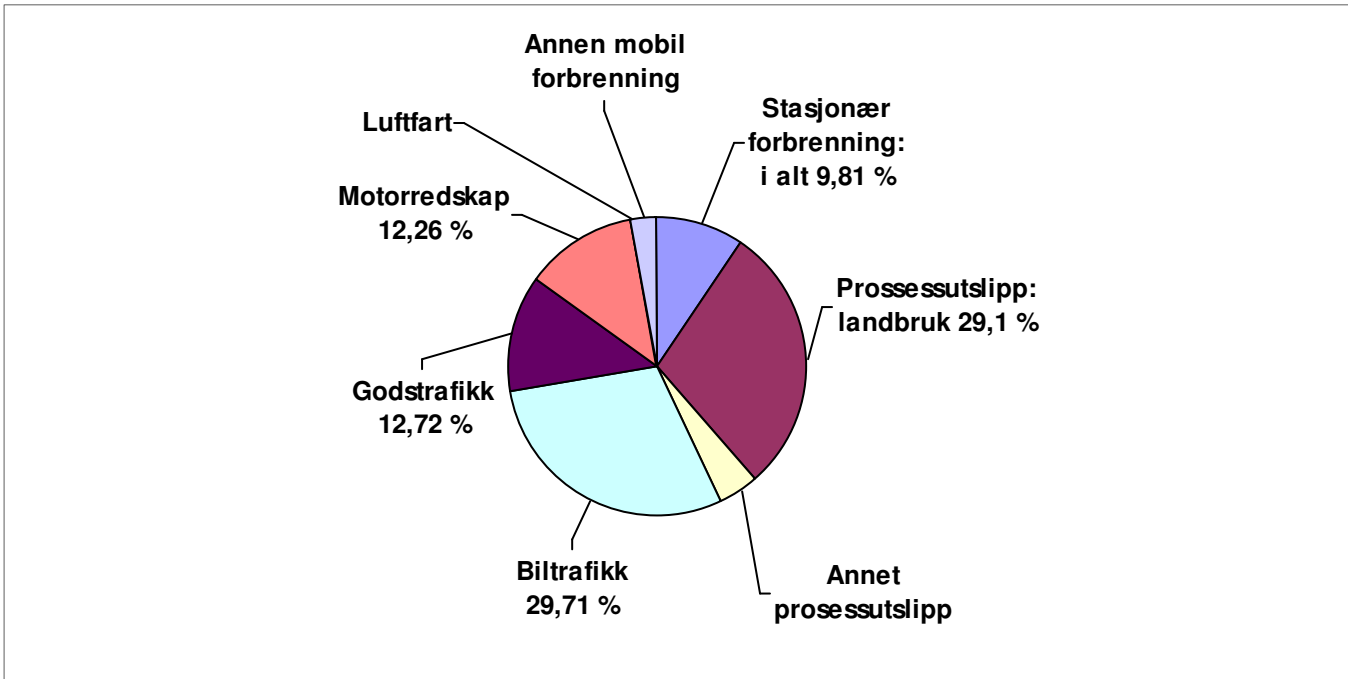

Foto: Nina Figenschau

Status klimagass

Utslippet av klimagasser for Nord-Troms lå i 2007 på 8,6 % over 1991-nivå. Tilsvarende for Norge var ca. 15,5 %. Klimagassutslippene fordelte seg på kildene som vist i figuren under. Biltrafikk var den største bidragsyteren til klimagassutslippene.

Klimagassutslipp i Nord-Troms i prosent, kildefordelt 2007

Skal man komme ned på bærekraftig nivå, bør Nord-Troms samlet redusere sine utslipp med 69 153 tonn frem til 2050. Nord-Tromskommunene har ikke store utslipp hvis man sammenligner med mange andre kommuner. Dette på grunn av at man ikke har stor industri eller andre næringer med store utslipp. Derimot har nok kommunene utfordringer i forhold til økt bilbruk og landbruk.

Kommunen kan spesielt påvirke utslipp fra bygninger, industri, transport, landbruk og avfall. Planlegging av arealbruk og infrastruktur utgjør en vesentlig del av kommunens handlingsrom. Kommunen kan påvirke i forhold til omlegging av energiløsninger.

Det er et potensial for å redusere klimagassutslippene med 20 % innen 2020 sett i forhold til referanseåret 1991.

Landbruket

Metan fra drøvtyggere og lagring av husdyrgjødsel står for omtrent halvparten av utslippene innen landbruket, mens lystgass fra nitrogenomdanning i jord står for resten, generelt på landsbasis. Mulighetene som jordbruket har for å redusere i disse utslippene er begrenset, men noen kutt er mulige.

Landbruksproduksjonene som finnes i Nord-Troms er grovfôrbaserte husdyrproduksjoner, som er den typen som produserer mest metan. Samtidig som klimaet i området er kaldt, vil prosessene for omdanning av plantematerialet i jorda gå saktere, noe som kan føre til omdanning til lystgass. Ved å ikke bruke kunstgjødsel og sprøytemidler, fjernes klimagassutslippene som kan relateres til produksjon og transport av disse innsatsfaktorene. Energikrevende transport og produksjon kan også reduseres ved at husdyrene utnytter grovfôret og beiter mer slik at innført kraftfôr kan reduseres.

Et sterkere fokus på kløver og plantemangfold i tillegg til husdyrgjødsel øker tilførselen av organisk materiale til jorda, noe som bidrar til at mer karbon kan lagres i jorda.

Skogbruk

I Kyoto-protokollen er det åpnet for å ta CO₂-opptak i skogen med i klimaregnskapet. I første omgang er dette avgrenset til å gjelde netto endringer i utslipp minus opptak av klimagasser som skyldes menneskeskapt endringer i arealbruk og skogbruk satt i gang etter 1990. Inntil videre blir dermed ikke den samlede tilveksten i skogen medregnet.

Til tross for at den store karbonbindingen som skjer i skogen ikke kan krediteres klimaregnskapet er det viktig at skogbruket sin rolle i klimasammenheng blir synliggjort lokalt. Økt bruk av trevirke både til oppvarming, som bygningsmaterieell, mulig Bioenergi og i ulike andre produkt vil være klimagunstige gjennom lang tids binding av karbon. Dette er også gunstig når det erstatter produkt som blir framstilt med mer energikrevende tilvirkningsprosesser, slik som t.d. betong, gipsplater, aluminium og stål.

Nord-Troms har følgende arealfordeling:

- Totalt: 9363 km²
- Skog: 1628 km² som er 17,4 % av det totale arealet i Nord-Troms og 22 % av skogsarealet i Troms fylke
- Dyrket mark: 56,5 km²

Veitrafikk

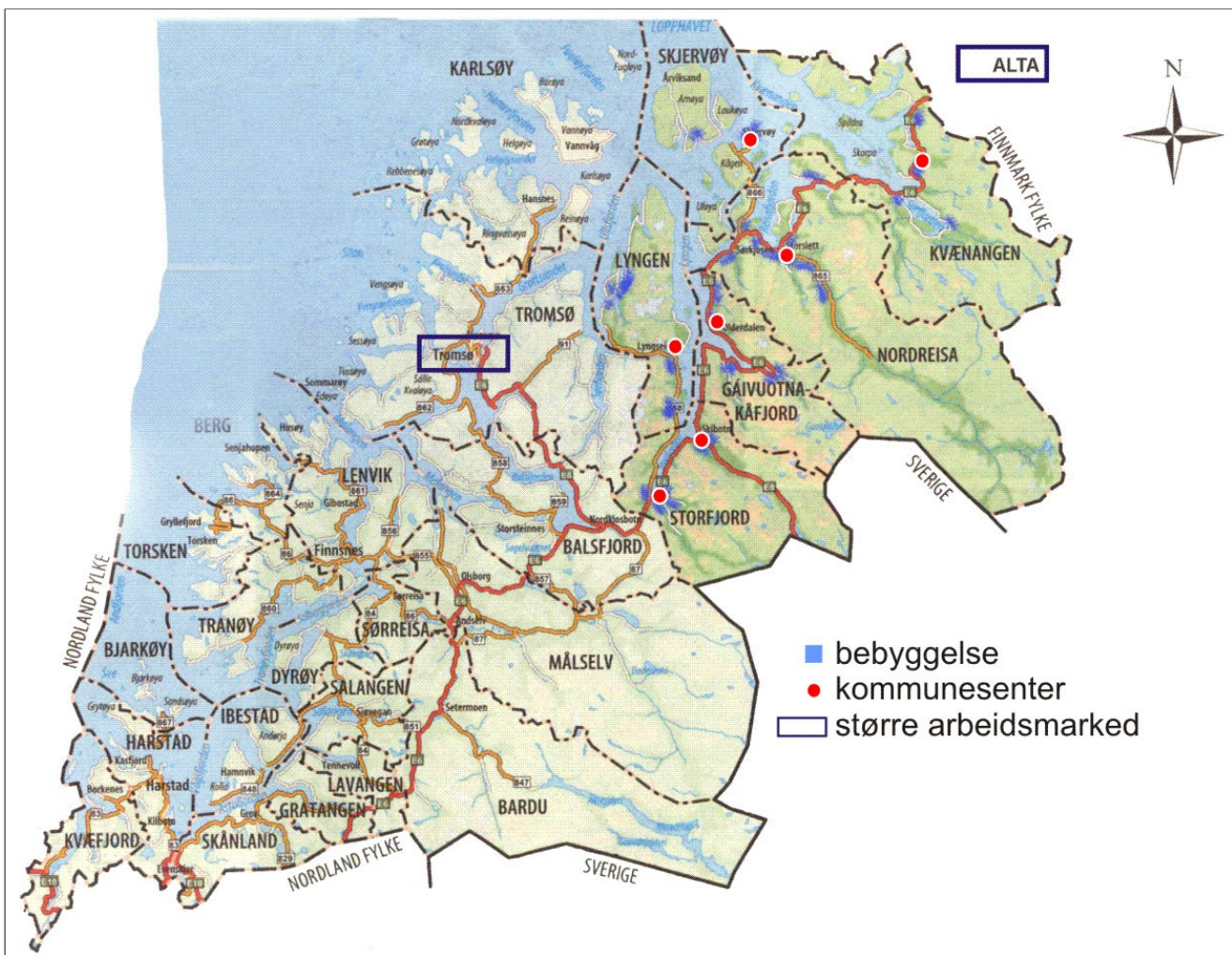
Vi kan se av analysene av tallene for utviklingen av mobil forbrenning at tallene for utslipp generelt sett har økt med 41 % i perioden 1991–2007. Hvis vi ser nærmere på de aktuelle kildene, kan vi se at biltrafikk er det som forurenses mest. Dette kommer naturligvis av at kommunene er gjennomfartsåre for både bil og gods på europaveiene E6 og E8. Trenden er at folk bytter ut bensinbiler med dieslbiler (dieslbiler har økt i omfang med 206 % i nevnte periode). Biltrafikk generelt har økt med 7,4 % i perioden 1991–2007, og befolkningstallene for denne perioden har gått ned med 7,5 %.

Det ventes at personbilparken etter hvert vil bli modernisert og at klimagassutslippene som følge

av dette vil bli vesentlig redusert fra hvert kjøretøy. Siden Nord-Troms er en relativt spredt bebygd region, kan det ikke påregnes at kjørte kilometer vil bli redusert. Resultatet kan bli at det totale utslippet fra personbiler bare blir svakt redusert dersom ikke hybridbiler blir vanlige. Godstrafikken vil sannsynligvis øke langs E6/E8 de kommende år.

Nord-Troms har en spredt befolkning. Kollektivtrafikk er en utfordring fordi man har flere sentrum og det er kostbart å tilpasse for alle.

Bebyggelse og tettsteder. Nord Troms 2007

Befolkningsutsikter finnes i Vedlegg B: Klima i Nord-Troms for henholdsvis kommuner.

Avfall

Avfallsservice AS har en strategi i perioden frem til 2013 mht. å innfri reglene i deponiforbudet. Utgangspunktet er en samlet mengde på 7054 tonn til deponi i 2008.

I samtaler med Avfall Norge og andre deponieiere fremkommer det at det kan være omkring 30 % uorganisk avfall av den samlede mengden som legges i deponiet. Dette er fraksjoner som tidligere har vært vanskelig å skille ut, f.eks. rivningsavfall som inneholder en god del uorganisk materiale som stein, plast, glass osv. Alt av trevirke sorteres nå ut og inngår i egne returordninger.

Mat og matproduksjon

Bruk av økologisk mat støtter opp om miljøvennlig matproduksjon. Økologisk landbruk har lave utslipp av klimagasser per daa, spesielt fordi man ikke bruker den energikrevende kunstgjødsele og andre kunstig framstilte tilsetningsstoffer. Det er liten bruk av økologisk mat i offentlig sektor.

Ved å ikke bruke kunstgjødsele og sprøytemidler, fjernes klimagassutslippene som kan relateres til produksjon og transport av disse innsatsfaktorene. Energikrevende transport og produksjon kan også reduseres ved at husdyrene utnytter grovfôret og beiter mer slik at innført kraftfôr kan reduseres.

Lokal mat er CO₂-vennlig i den forstand at det er kort frakt mellom produsent og forbruker. Per i dag er det ikke stort mangfold av lokalprodusert mat, og det har ikke vært i aktiv bruk på større institusjoner.

Kunnskap om klimamerking og kosthold er med på å bidra til økt fokus på bruk av klimavennlig mat. Lokal og økologisk mat er viktige momenter å ta hensyn til i en innkjøpsavtale. Lokale produsenter bør henvises til en arena i kommunen dersom det ønskes å levere lokal mat.

Kommunene bør ha et forbruk og en omsetning av økologisk og lokal mat på 15 % innen 2020.

Strategier

- Kommunene skal jobbe for at andelen økologiske gårdsbruk skal øke og for at kortreist mat skal være en prioritering.
- Tiltak for reduksjon av veitrafikk skal prioriteres. Holdningsskapende tiltak i form av kampanjer, carpool og gå/sykle-aksjoner skal være medvirkende til nedgang i utslipp fra veitrafikk.
- Kommunene skal jobbe for at det skal være mulig å lade elektriske biler og fylle biodrivstoff i regionen.
- Økt gjenvinning skal prioriteres.

Kommunen kan spesielt påvirke utslipp fra bygninger, industri, transport, landbruk og avfall. Planlegging av arealbruk og infrastruktur utgjør en vesentlig del av kommunens handlingsrom. Kommunen kan påvirke i forhold til omlegging av energiløsninger.

Det er et potensial for å redusere klimagassutslippene med 20 % innen 2020 sett i forhold til referanseåret 1991.

Energiforbruk

Delmål energiforbruk

Redusere energiforbruket i den kommunale bygningsmassen med 10 % innen 2014 sett i forhold til 2008 og 20 % i 2020.

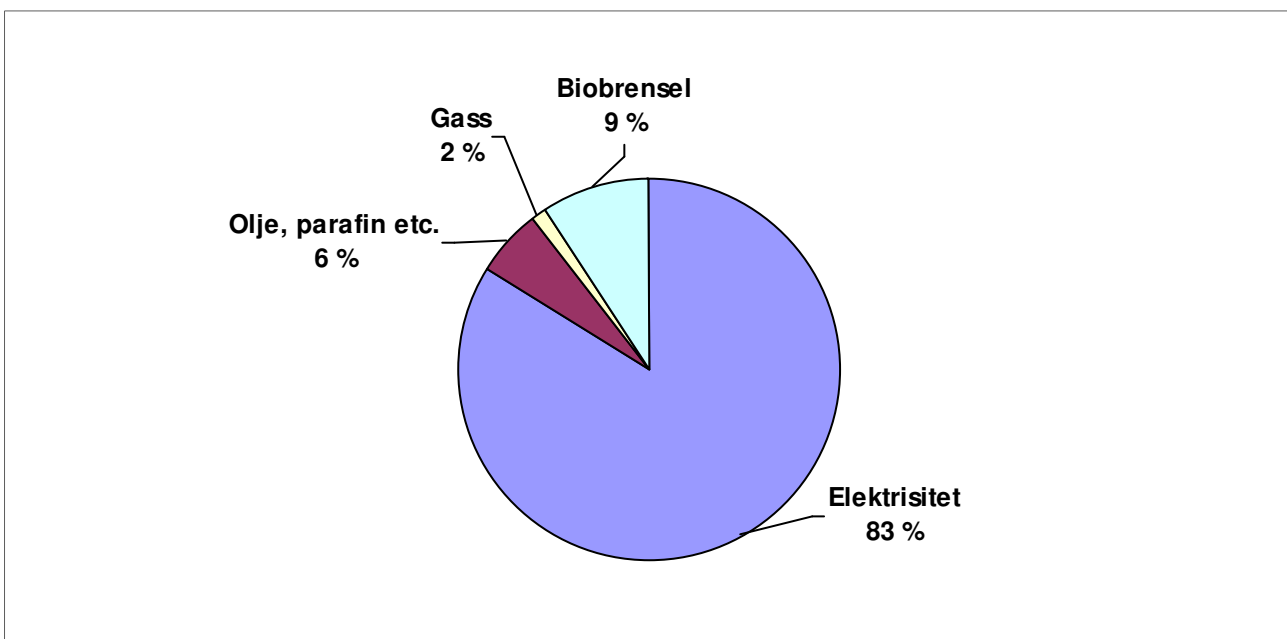
Status energiforbruk

Når det gjelder energiforbruket er det en kjensgjerning at alle kommunene forbruker mer energi enn nødvendig. Som Norge generelt er kommunene påvirket av at elektrisitet og strøm er billig og at vi har ren og bærekraftig strøm fra vannkraft. Denne holdningen viser seg ikke bare gjennom overforbruk, men også hvis man ser nærmere på byggeskikk, organisering og infrastruktur for alternativ, fornybar varme. Nordreisa kommune har begynt å knytte noen av sine bygg til bioenergi fra flis. Storfjord har bygd et nytt rådhus som er klarlagt for tilknytning til alternativ varmekilde – vannbåren varme. Lyngen kommune har gjort forsøk på utnyttelse av bergvarme til oppvarming av skole.

Det som likevel er tilfellet for de fleste kommuner i regionen, er at selv om man ønsker fornybar energi og å få reduserte kostnader på oppvarming/kjøling av bygg, er verken bygg eller infrastruktur for varme til stede. Dette betyr at konvertering av bygg til vannbåren varme blir en kostbar affære som de fleste kommuner ikke har råd til slik de økonomiske rammene er i dag.

Når man ser videre på kommunenes totale energiforbruk, ser man at det er elektrisk energi som er den største energikilden.

Energiforbruk fordelt på kilder, Nord-Troms i prosent, 2005

Ved 83 % av all energiforbruk er kilden elektrisitet.

Kommunene i Nord-Troms har 66 bygg per 2008. Energiforbruket i noen bygg er uvanlig høyt. Gjennomsnittlig forbruk per m² er 231 kWh. Målet for alle bygg bør være 165 kWh per m², som er rammekravene i Teknisk forskrift TEK 07. Kommunene har innsparingspotensial på 35 %, noe som vil si en samlet innsparing i regionen på ca. 4,5 millioner kroner per år.

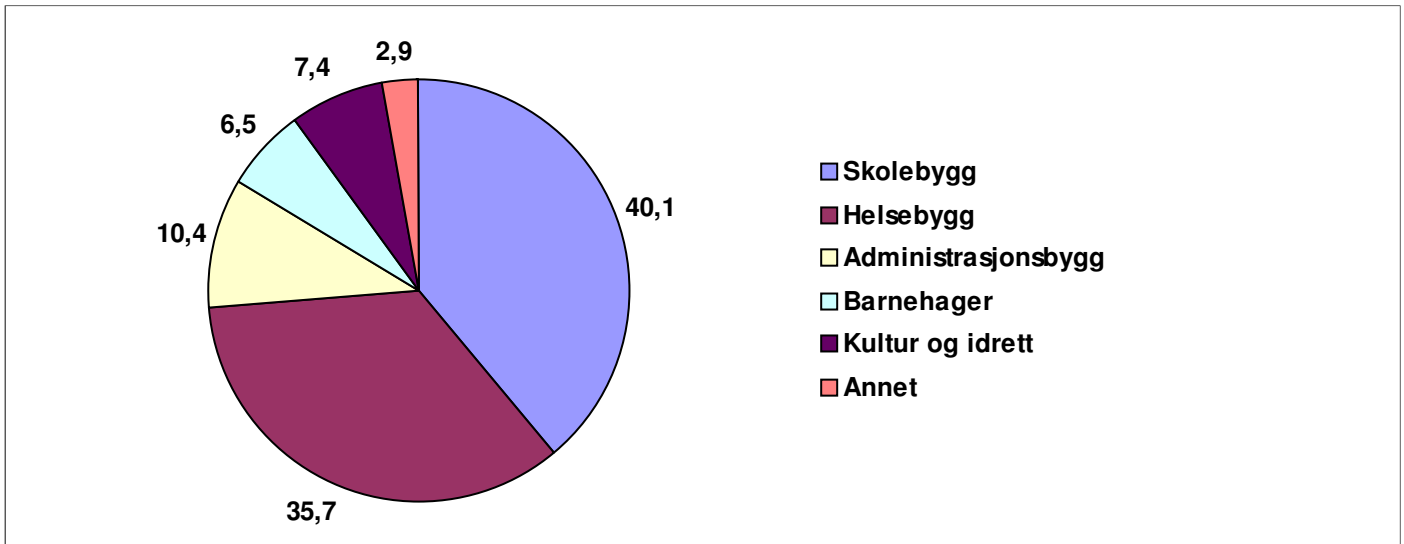
I Nord-Troms er det et potensial for innsparinger på energiforbruk på bygg på 35 %. Kommunene kan oppnå betydelige besparelser i energiforbruket i egne bygg. I tillegg er de store innkjøpere og utbyggere, og har derfor betydelig påvirkning på andre bygningsforvaltere – og på leverandører og rådgivere i bygningsbransjen. Kommunesektoren har dermed stor innflytelse på energibruk og klimagassutslipp, både i egne og andres nye bygninger.

Siden strømprisene har vært relativt lave i Norge, bruker nordmenn strøm til oppvarming i langt større grad enn andre land, men økningen i strømprisene de siste årene har forandret dette noe. Strømprisene for norske husholdninger er nå nesten på samme nivå som i andre nordiske land bortsett fra Danmark, der de betalte rundt 2 kroner per kWh i 2005. Mens 69 % av alle husholdninger i Norge hadde elektriske ovner eller varmekabler som hovedoppvarming i 2001, var denne andelen nede i 62 % i 2004. Dette er dels erstattet med bruk av varmepumpe og vedovn. Se mer om nasjonale og internasjonale føringer i *Vedlegg A: Statlige planer og retningslinjer*.

Gjennomsnittlig forbruk per m² i kommunale bygg, Nord-Troms 2008

Type bygg	Forbruk per m ²
Skolebygg	229
Barnehager	252
Helsebygg	281
Administrasjonsbygg	211
Kultur/idrett	211

Strøm forbruk fordelt på sektorer kommunale bygg, Nord-Troms samlet

Strategier

- Kommunenes ENØK-planer revideres og utføres så fremt det er økonomisk hensiktsmessig.
- Kommunene gjennomgår sine bygg for å kartlegge behov og søke om forprosjektmidler til varmeplan for bygg.
- Utfasing av oljefyring.
- Energiforbruket skal strebes etter å ligge på gjennomsnittlig 165 kWh per m² per år.

Lønnsomhetskrav

ENØK-tiltak i kommunale bygg med 5,5 % internrente i tiltakenes levetid gjennomføres (internrente i forhold til kalkylrente iht. SSB på norske statsobligasjoner med tre års gjenstående løpetid + 1 %). Ut fra dagens rammebetingelser aksepteres det en viss merkostnad ved overgang til fjernvarme/fornybar energi. Et anslag kan være en merkostnad på ca. 5 % (ca. 5 øre/kwh). 20 % av besparelsen ved ENØK-tiltak (korrigert for energipris, temperatur og arealutvikling) tilføres enhetene som bruker byggene for å stimulere til ytterligere energisparing.

Energiforsyning

Energikilder som kan utnyttes mer er blant annet vindkraft, småkraft og bioenergi. Nytt av året er regjeringens økte satsing på energiomlegging. Dette sammen med innføring av energidirektivet og den nye PBL med tilhørende TEK, vil legge sterke føringer for energivalg i kommunene. Fra å ha en nasjonal målsetting på energiomlegging på 10 % innen 2010, økes målet nå til 30 TWh innen 2016. 30 TWh tilsvarer 25 % av det totale elektrisitetsforbruket i Norge med basis i 2001.

Energi produseres og brukes. Det ideelle er at dette gjøres på samme sted, men i mange tilfeller er det stor avstand mellom produksjon og utnyttelse og energien må derfor overføres gjennom en energiinfrastruktur. Dette medfører at investeringene i mange tilfeller blir for høye og energi-

løsningen uaktuell å gjennomføre. Når det gjelder elektrisitet er det utbygget en infrastruktur som kan utnyttes ved videre utbygginger, mens ved andre løsninger som fjernvarme er det i store deler av landet ikke bygget ut et slikt nett.

83 % av all energiforsyning kommer fra elektrisitet. Men mange bygg har oljefyrkjeler. Fordelen med dette er at alle disse byggene har infrastruktur for vannbåren varme og med enkle midler kan kobles på alternativ fornybar energi. Kommunene har flere planer om konvertering til fornybare energikilder, noe som vil bli kommentert nærmere i handlingsplanen. Det er planer i de fleste kommuner om å legge om til fornybar energi (se *Vedlegg D: Tiltaksliste bygg*).

Delmål energiforsyning

Øke andel av stasjonær energibruk som dekkes av fornybar energi fra 11 % i 2005 til 15 % i 2014 og 20 % i 2020.

Status energiforsyning

Per i dag er Nord-Troms selvforsynt med vannkraft (Nord-Troms sitt samlede behov er per i dag 323 GWh, og det blir produsert ca. 3 TWh i regionen). Likevel er det en økende interesse for alternativ energi, og utvikling av dette vil ses godt i Nord-Troms. Bioenergi, vindkraft og småkraft er satsinger som vi allerede ser starten på. Det er i tillegg et utbredt ønske å bruke varmepumper av forskjellig slag som både gir bedre energiutnyttelse i tillegg til å bruke alternative kilder, f.eks. jord, berg, sjøvarmepumper. Nord-Troms skisserer i denne planen ambisiøse mål for økt produksjon av alternativ energi. Kraftlagene som opererer i regionen har i tillegg sine mål for produksjon av alternativ energi. Nord-Troms Bioenergi AS ble stiftet 29.01.2008 av skogeiere i Nordreisa med formål å drive salg av energi i form av varmtvann som produseres av skogflis. Nordreisa kommune sendte i oktober 2008 ut anbudskonkurranse på varmeleveranse til Sonjatun, Storslett skole og svømmehallen. Nord-Troms Bioenergi vant konkurransen. Byggingen av ledningsnett og varmesentral ble gjort sommeren og høsten 2009, og anlegget ble startet opp i slutten av november samme år.

Nordreisa kommune skal satse stort på bioenergi til sine kommunale bygg.

CO₂-ekvivalenter:

Enhet for å sammenligne ulike klimagassers virkning på klimaet. Alle klimagasser normeres til karbondioksid – CO₂. Dette for å gjøre det lettere å måle klimagassers virkning på miljøet. CO₂ normeres til en verdi på 1, metan 21 og lystgass 310. Brukes i klimagassregnskap.

Klimagasser:

Den naturlige drivhuseffekten skyldes tilstedeværelse av skyer og såkalte klimagasser: Vanndamp

(H₂O), karbondioksid (CO₂), metan (CH₄), lystgass (N₂O), ozon (O₃). I tillegg kommer kunstige klimagasser som fluorkarboner (HFK, PFK) og svovelheksafluorid (SF₆). I denne rapporten har vi konsentrert oss om de tre største bidragsyterne av klimagasser: karbondioksid, metan og lystgass.

Bærekraftig nivå:

FNs klimapanel anslår at vi ikke kan ha mer enn **2 tonn CO₂-ekvivalenter** utslipp per innbygger i verden for å unngå høyere temperaturendringer.

Strategier

- Reguleringsplaner, bebyggelsesplaner og byggesøknader for større områder skal inneholde kartlegging ev. varmeplan for området basert på mulighetene for fornybar energi. Muligheter for tilknytting til eksisterende eller oppretting av nytt varmeanlegg skal synliggjøres i planene.
- Tilknytningsplikt i konsesjonsområde for energisentraler skal vurderes. Ny teknisk forskrift, TEK 07, fastsetter at bygninger skal utstyres med varmeanlegg slik at fjernvarme kan benyttes. Dette vil videre føre til at nybygg med enkelhet kan knyttes til varmesentraler.

Holdningsskapende arbeid

Det holdningsskapende arbeidet er svært viktig hvis vi skal lykkes i klimapolitikken. Folkevalgte organer på ulike nivå kan vedta målsettinger, men de har direkte innflytelse bare på deler av det som skal iverksettes. Det må skapes forståelse blant folk for nødvendigheten av de tiltak som igangsettes. Bare på den måten vil det være mulig å sette i gang den brede samfunnsdugnaden som må til for å få aksept for at det vil bli nødvendig med betydelige klimagassreduksjoner til beste for framtidige generasjoner.

Delmål holdningsskapende arbeid

Kommunene skal jobbe for at kommunens innbyggere, ansatte, barn og næringsliv skal få større forståelse for hvilken betydning lokalt klimaarbeid har på den globale utviklingen, og dette arbeidet skal være fremtredende i kommunenes handlinger med andre.

Status holdningsskapende arbeid

Det viser seg at det i dag ikke er noe strategisk holdningsskapende arbeid fra kommunenes side. Denne planen vil ivareta dette viktige arbeidet, som kan vise seg å være det viktigste og vanskeligste temaet i Energi- og klimaplanen. Det er startet på arbeidet med Miljøfyrtårn-sertifisering av enheter i kommunene, og noen kommuner er medlemmer av Klimaklubben og andre opplysningskilder, men arbeidet er ikke organisert og er avhengig av lokale interesse.

Strategier

- Kommunene selv skal fremstå som et godt eksempel og jobbe for at all virksomhet innen kommunenes handlingsrom skal være energieffektivt og miljøvennlig.
- Kommunene skal jobbe for Miljøfyrtårn-sertifisering av alle sine enheter.
- Det skal strebes for at alle leverandører til kommunene skal inneha en miljøprofil.

Laget i samarbeid med:

**Alta
Kraftlag a/s**

TROMS KRAFT

Nord Troms Kraftlag AS

Avfallsservice AS

Med støtte fra:

enova